
Aan de orde is de behandeling van de volgende voorstellen van (rijks)wet:

- **Wijziging van de Kadasterwet, de Invoeringswet Kadasterwet, de Organisatiewet Kadaster, enige andere wetten en enkele wetboeken in verband met een verdergaande toepassing van informatie- en communicatie-technologie bij de aanbidding van stukken ter inschrijving in de openbare registers voor registergoederen, het houden van die registers en de verstrekking van inlichtingen daaruit, alsmede in verband met enkele noodzakelijk gebleken technische aanpassingen en het stellen van aanvullende eisen aan het gebruik van elektronische handtekeningen (Herzieningswet Kadasterwet I) (28443);**

- **Wijziging van de Wet voorkoming verontreiniging door schepen, de Wet verontreiniging zeewater en de Scheepvaartverkeerswet in verband met de instelling van de Nederlandse exclusieve economische zone en enkele andere onderwerpen (28984);**

- **Wijziging van de Schepenwet in verband met de totstandkoming van de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid (29476, R1754);**

- **Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet in verband met de tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis na veroordeling in eerste aanleg (29519);**

- **Aanpassing van de Wet op de rechtsbijstand aan richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen (Implementatie richtlijn rechtsbijstand) (29712);**

- **Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met schrappen aanvraagprocedure intrasectorale programma's (29715);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van een aantal bepalingen in de TNO-wet in verband met deregulering en modernisering en ter doorvoering van een aantal technische wijzigingen alsmede wijziging van de Wet op**

de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek in verband met het tijdstip van vaststelling van het wetenschapsbudget en het herstel van een beroepsmogelijkheid (29753);

- **Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2005 (29800-VII);**

- **Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2005 (29800-XVI).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de gezamenlijke behandeling van:

- **het advies van de Raad van State d.d. 17 oktober 2003 en het nader rapport van de Raad van State d.d. 12 november 2003 over artikel 137 van de Grondwet (29200-VII, nr. 36);**

- **het verslag van een schriftelijk overleg inzake het wetsvoorstel Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de bepalingen inzake het onderwijs (28726, B).**

(Zie vergadering van 14 december 2004.)

De **voorzitter**: Ik heet de minister van harte welkom.

De beraadslaging wordt heropend.

De heer **Jurgens** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. De leden van de PvdA-fractie hebben op 14 december verleden jaar met aandacht geluisterd naar de inbreng van de andere fracties in het debat over de vraag of de Tweede Kamer de in artikel 137 Grondwet voorgeschreven procedure bij de thans lopende Grondwetsherziening wel op de juiste wijze heeft gevolgd. Het standpunt van onze fractie is dat een juiste uitleg van zowel de tekst als de wetsgeschiedenis van dit artikel 137 Grondwet met zich brengt dat de tweede lezing van een Grondwetsherziening behoort te worden afgehandeld door de Tweede Kamer

die is gekozen op grond van een ontbinding ex artikel 137, lid 2 Grondwet en dat de huidige Tweede Kamer, die niet op grond van een dergelijke ontbinding is gekozen, die tweede lezing dus niet had behoren af te handelen. Luisterend naar de collega's in dit huis heeft de PvdA-fractie geconcludeerd dat de meerderheid van onze Kamer, waartoe ook de CDA-fractie behoort, anders dan de regering van mening is dat de tekst van artikel 137, lid 2 Grondwet, althans zoals deze luidde tot de Grondwetsherziening van 1995, inderdaad aldus behoort te worden gelezen als ik zojuist heb geschetst. Een andere meerderheid, waartoe de huidige regeringspartijen dus ook het CDA behoren, is echter van mening dat de sinds 1995 geldende tekst van artikel 137, lid 2 Grondwet wel een uitleg mogelijk maakt dat ook een volgende Tweede Kamer tot afhandeling in tweede lezing kan overgaan. Daarmee sluit deze meerderheid van de Eerste Kamer zich aan bij de meerderheid van de Tweede Kamer en bij de regering. Nu alle drie colleges zich tezamen met de Raad van State voor deze mogelijke uitleg van artikel 137, lid 2 Grondwet hebben uitgesproken, is op het hoogste niveau een uitleg aan dit artikel van de Grondwet gegeven.

Op grond hiervan moest de PvdA-fractie zich dus een nader standpunt bepalen. Met behoud van haar standpunt over de juiste uitleg van artikel 137 Grondwet zal zij de verdere behandeling van de drie voorliggende wetsvoorstellen tot Grondwetsherziening niet om deze procedurele redenen blokkeren, daarmee respect betonend voor de standpunten van de meerderheid van deze Kamer. Zij wordt daarbij beïnvloed door twee omstandigheden. De eerste is dat naar haar mening de tekst van artikel 137, lid 2 Grondwet, zoals ook is gebleken tijdens het debat op 14 december jongstleden weliswaar geen ruime uitleg toelaat, maar dat wel staande zou kunnen worden gehouden dat de tussentijdse ontbinding van de Tweede Kamer haar functie als kiezersmandaat naar de politieke overtuiging van de grote meerderheid maar ook in feite, heeft verloren, zodat via een zich vestigende staatsrechtelijke conventie aan artikel 137, lid 2 Grondwet inmiddels geen zo dwingende betekenis meer toekomt.